

فی ۲۲ صفر سنه ۳۲۷ و فی ۲ مارت سنه ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ نك ناشر افکاریدر

مدیر مسئول :
محمد فطینسر محرر :
فاتح مجیز درسہ املرندن
مصطفیٰ صبریصاحب امتیاز :
فاتح مجیز درسہ املرندن
شہری احمد افندی

مندرجات

ادبیات	اسلامیتہ مدنیت جدیدہ برلشہ بیلیری . . . کوچوک حمدی افندی
برنشدہ حکیمانہ محمد بہاء الدین افندی	اتحاد قلوب ابن الامین محمود کمال افندی
برمکتوب خلیل ادیب بک	سیاست شرعیہ ابن حازم : فرید افندی
منقرقہ	تاریخ اسلام طاهر المولوی
	قوصوادہ واقع فیروز بک جمعیتی رجب افندی
	تسفیدات

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

آبونہ اجرتی (ہوسنہ اجرتیہ برابر)	استانبول ایچون :
ولایات ایچون :	برسنہ لاک ۷۵ غروش
۸۵ غروش	القی آئینی ۴۰ »
۴۵ »	
مالک اجنبیہ ایچون :	
۱۸ فرانق	
۹,۵ »	

درج ایدلیبان اوراق اعادہ اولنماز

قارئلر مزہ :

اکثر مقالاتہ ایات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلمش ہولندینی نظر اعتبارہ آلتہرق رعایتسز لکندہ بولنہامامسی
رجا اولتور .

در سادات

بکر افندی مطبعہ سی — وزیرخان

ای تبریز حقیقت مفاخرینک تمثال دیداری اولان
شمس تبریزی . ای سلطان الارار . اقداح ارواحزه
شراب عشق واستغراق سرشار و بزی سرمست انوار
اسرار ایله . آمین .

درویش مثنوخوان
محمد بهاء الدین ولدالمولوی البکری العلوی

خزان مهید بهارست زردو آه کنان
نه عاقبت بسر او رسید شیخ بهار
خزان صاری چهره سیله ، آه و اینله بهارک مرید
وظالیدر . [خزان بواردات صادق سیله نائل امل اولمه
دینی .] عاقبة الامر شیخ فیاض بهار سربالین امدادینه
ایرشمه دیمی .

چوزنده کشت مهید بهار و مرده نمائد
مهید حق زجه نمائد میانه مهادر

بهار مریدی بیله حیات تازه بولوب اولوم قالمه دینی
حالد مرید الهی مردارلر . اولولر میاننده ناصل قالیر .
نوجله حیات جاودانی به ایرشمه سندن قطع امیدایدیایر .

بسی باغ بیا و جزای فعل به بین
شکوفه لائق هرتمه پاک کوهوار

باغ سمه کنده افکالت مکافاتنی تماشایله . هرهانکی
تخم صاغلام و طبیعتی طیب و طاهرایسه یردن چیقار . کوزل
چیچکار آچار . و لطیف میوه و برر . طبیعتی مردار اولان
تخم فنا و مردار قوقولی چیچک آچار و یاچچک یرینه
دیکن بیت . تخم یوسوتون فاسد ایسه طوبراق آراسنده
مخوفانی اولور .

چو اعظان حضر کسوت بهار بیوش
زبان حال کناوخوش [۱] باش ای یار

حضر و ات واعظاری کی بهار کسوده سنی تلبس
ایدوب لسان حالکی کشاد ایله و خزان دورندن قور
تولوب ابدی بهاره ایرشدیککی « حضر » کی کسوة
حضر ایله عالمه اعلان ایت لسان قال ایله افاده مقالین
خاموش و ساکت اول .

جال مغیر تبریز شمس تبریزی
بریز جام عطای نوای شه ابرار

نور دیده
.... ناحیه سی مدیری افندی به
مقری سوی ۲۲ شباط ۱۳۴۰
مکتوب بکزی نمونیتله او قوش . موفقیتا تکره خالصانه
دعای اتمش ایدم . متعاقباً خلال طریقده یازیلان ، بر
قاج کونه قدر ناحیه به مواصلتکزی خبر و یرن
۲۰ کانون ثانی ۳۲ تاریخلی مکتوب بکزی ده آلدیم . بوصورت
نمونیتنی بر نشوة مخصوصه ایله مزج و تنویع ابتدی .
صوکه مکتوبلر بکزدن بر قاجنه جواب الیمدی بکز
ایمچون ، خلاف عاده بویله مدید بر سسکونک اندیشه یی
موجب اولدیغنی یازی یورسکز . حقکزی تسلیم ایدیم .
فی الحقیقه شمعی به قدر سوزی اوزون مدت انتظارده بر افاش
ایدم . بوروح نواز سرزنشله . نائل تلافیات و التفات
اولدیغ محبتدن پک چو قلدیرنده واقع اولیور . اویوزدن
پک مشکل بر موقعده بولنیورم . صیقبا یورم . زمین
اعتذارده زیاده چه مشغول بولدیغمدن بحث ایتسه م ؛
بیلیرمه بومعذرت اودوستلر نظر ننده پک خاییده . پک
حکمسز صایله حق . اسباب تأخراتی شرحه قالدشسم ؛
اوصورنده زمین و زمان نامساعد . بونقطه به سوق فکر
ایشدکجه :

- مال مسکلاتی اولدم جهانیا لک
- مشکل بودر که قالدیم بن مشکلات ایجنده

[۱] جناب مولانا شعرلرینک صوکه پیتلرنده علی الا کثر
تخلصلری اولان « خاموش » لفظنی و یاسکونه دلالت ایدن مثلا :
« دم درکش . دهان بریند . مگو . لب بپند » کی برامیر
ایراد بویورورلر . کذلک علی الا کثر نام و نشانی حضرت شمس
ایله کلام حقایق اتساملرینی مسکی اتمام ایدرلر .

انبرده سور و کلیوب اعدامه محکوم ایستکری ایچون
اوسراستان خالیده . اوشوره زار تاهف اشتالنده
تک توك يتيشن هوس پروان معرفت بالاضطرار برر
برر چکيلرك وسائل معيشی بشقه يوارده تداركه
چالیشورلردی . آه ! اونه الیم بر حال ایدی .

خضر همت يتيشن امداده طراوت بخش اول
قورودی مزراعۀ معرفت عثمانی

فریادی . کولکره پیوسته اولیوردی بوکون اودرجه
الیم . اومرتبه جانکداز بر حاله رضا کوستره بیلنلری دکل .
حتی اُک کوچک بر تساهل واعاضی تجویز ایله بیلری
نه صفتله یاد ایتک دُرُم کله چکنی آرق سز تعیین ایدیکنز .
شبهه ایدم ، اوٹ « اصلا ترددۀ لزوم کوره نمکه :

أورسم کورمدن ملتده امید ایتدیکم فیضی
یزلسون سنک قبرمه وطن محزون بن محزون

بین کمال ، بوکون اعاده حیات ایله حالمزه . شو
حال حزين وسفيلانه مزه عطف نظر امان ایده بیلسه
اوبیتک :

معارفده اولورسم کورمدن مطلوب اولان فیضی
یازلسون قبریمة خونه سرتاسر وطن محزون

صورتنده تصحیح نه لزوم کوروردی . بعض اقتصاد-
یون هر دولتمده روح اداره واعظم اسباب موفقیات
پارده در دستورنی ایلری سورمک ایستهلرده : بن
او اهمیتی ، اوقونی بالعکس برنجی درجده معارفه عطف
ایلر . و بوا عاده اصرار ایله بیلمر . معارفمز بقای
جمعیات ممکن اوله میه جتی . هر ملثک رفاهیت وسعادت ،
اعتلای شوکتی معارفه وابسته بولندی بوکون هر پرده ،
هر دولتمده مسلم بر حقیقتدر . بدیهیات ریاضیه دن اولان
بو حقیقتی بز تسایم اتیه چک اولورسوق او عقیق جهانمزه
او آجینه حقیق غفلتمزه بتون جهانی کندمزه
کولدوزمش اولورز . اوف : قلبم . روحم آشملر ایچنده
یانیور . بوکون کندمده تحمل کوره مدبکیم ایچون ایشته
اوبخنده کچور .

دیش اولان شاعری بویه بریت ایله بتون مطالبات
وحسیاتی خلاصه ایلمش اولدینی ایچون — رحته یاد
الیورم . سزک کی سواقله لواحق قارشولاشدیرو بده
محاکماتی دائرۀ انصاف و حال آشناییده یوردنلر نظرانده
هر حالده منذور کور بولمجه ، امنیت هر زمان بر کالدر .
فقط بعضایک بی انصافانه مواخذاته هدف اولیورم . حتی
کوجنیور نلرده تصادف ایدیورم ! بو درلو احوال
فوق العاده واستثناییده باری :

یارک بزه بر سلامی یوقی
انصافک اویرده نامی یوقی

طرزنده کی نعمات حزین و تحسر انکیزه راز قولاق
و برن بولسه .. هیهات ! . بو آجیقلی بحثی تطویل ایتک
ایستم . چونکه نتیجه سی از یادینه بی متأثر ایدم چک .
مفطور اولدینکیز تمایلات سنه لرجه اظهار ایتدیککیز
او آتشین شوق وهوسات ایله برابر حاضر لیدینکیز
مساکده کوچک بر خدمته اولسون نائل اولمشکیز سزدن
پک چوق زیادد زوالی معارفز ایچون بر نشانه بدبختیدر . سز :
بوکون بنه فیضانک بر مساکده بولنورسکیز بو مساکده ده
شبهه ایدم کم . معارفه خدمتی مهم بر لازمه حجت عدایدر .
وظائفک اقدمی اولوق اوزره تلقی ایلرسکیز . لکن اهمیتی .
ماهیتی ، قدسیتی حالده حقیقه تقدیر ایدله مین معارف شمدی به
قدر فیض سز لکی ، حیثیت سز لکی یوزدن غائب ایتدیک
وساطتی بر درجه قدر اولسون تلافی به بوکونده بویه
لایق اولدینی درجده عطف نظر التفات ایتز ایسه .
تأسف ایتمک دلخون اولماق طبعی قابل اولاماز .

معلومکیز درک ، اودونکی ملوث اداره مزنی کیف
و آمانله کوره تدویر چالیشان زمامداران حکومت و یا
بفر معروف ومهمودیه — اولبای امور حضراتی (!)
دولتک فیض واجلابه برنجی درجده معارفی مانع عد
ایلتکری . یوارجان ماتی جانیلر کی مدنی غومیلر .
جهل ودانشته مثل سائر حکمنده اولان بر آلائی سفیهار

اعتناك چوق كورلدیكنندن بحث ایلوردی. بوزمینه یورتدیكى حكیمانه مطالعات و محاکمات نتیجه سندهده حد ذاتده اویهیچ برایشه یاریمان لالارك. هنگام پیریده و معضای بحبیلله آراتق هیچ. هیچ برایشه یارامیه چقلری زمانلردهده قدم و خدمتلیرینه مكافاهه برر ناحیه مدبریتلرله چراغ بیوردلقرینی یازیوردی!

احتمال که اخلافز بوقدر غریب برحاک و قوعنی استبعاد ایدرلر. بلکه ده حکمت حکومتله قابل تألیف اولمیان بودرلو بر حادثه نك نصل اولوب ده تجویز ایدلرکنه عئل ایردره مبرك اوصورتی برافسانه طرزنده تلقی ایتك استرلر، فطرت.. بزره کوره بو بر حقیقت، همده پك آجی بر حقیقتدن. اوت پاشا، سوزنده پك حقلدر. یاقین و قتلره قدر نواحی امورینک کیملره. نه کی انسانلره تفویض ایدلرکنی کورمیورمی ایدلر؟.. ناحیه لر مزدن هان هیچ برنده عمران و سعادتدن اثر کوریه مامسنگ حکمت و اسبابی وضوح ایله بداهتله اکلامیورمی ایدلر؟ بوکون بیله کوشده بوجاقده و انقراضدن بعض یارچلره. اورپروردکن عاطفتدن، و افروحه چراغ عنایت و احساندن بر قاج یادکاره تصادف ایدیلرک بیلیر! لکن بوندن بویه زمانک، اوقیل ماضی ترقی احوال و اجرات مؤسسه فی حکمت و اداره حکومتیه موافق بوله بیلیم سنی تصور ایتمک ایستهم. چونکه پك ایلدر. چونکه جبری ناقابل برضیع مؤسفف و دلدوزدر.

سزده پك کوزل تقدیر ایدر و تسلیمده تردد ایده. من سسکرکه. ناحیه اموری برامر دقیق و عظیمدر؛ ناحیه مدبرتی پك مهم بروطفه در. ناحیه نك ولایتدن، ناحیه مدبریتك و البلکدن فرقی مقیاسک کوجولش اولماسندن عبارت قالیر. وظیفه اعتباریه اردهده اوفروق و تفاوتده زائل اولور. مهم پك چوق اقامه ایریلان و وظائفک: اساساً قوانین موضوعه ایله معیندر. او قوانینک

مکتوبکوزک خاتمه قریب بر قسمنده «عهدمه ترتیبدن وظائفه، ترقیات نمایکته. اهالی به قارشو ایدیله چك معامله عائد مطالعانکزدن مستفید اولق ایسترم. اویولده بر تعلیماتسمه کوندر سسکزدن ممنون اولورم» دیورسکزدن بن هیچ امید ایده نمک. بو طرز طلب و استیضاح بر التفات و تشویق اثریدر. سزده تردده محل کوره مزسکرکه. بویه بر طلب و استیضاحده بولمکزدن غرور و افتخارمه باعث بر مجالدر. صادق دعوا مه اقامه ایده چك دلیل پك قویدر. پك پارلاقدر. خدمت تعلیمیه کزله، ده طوغر و بی عجز مده کی کمال ایله مداد کره علمیه کزله تشرف ایتدیکم زمانلرده بین الاقران سزده کوردیکم شوق استفاحه و فکر اعتلاطیبی بجهش بهیه لزوم کورسترم. سزده اومسعود دملری تحظر ایتدجه غرور و افتخارمه البته حق و یرسکر. متقابل اولمسندن امین بولندیغم بور وابط قلبیه و اخلاص سوقله — و لوکه ناچیز و لوکه سزجه معلومی اعلام قیلدن اولسون — اوزمینه بر قاج سوز سولیمه کی عهده موت و حیه مترتب بروطفه صایارم.

بیلیم نظر مطالعه کزه تصادف ایتدی؟. شو صرده یکریمی بش اوتوز سنه ظرفنده انتشار ایدن رسائل موقوته میاننده بیک درلو قیود موانعه رغما سسکندن کی ثباتی، جدیت مندرجاتی اعتباریه احراز ایدیکی برنجیلکی بوندن صکرده مدح محافظه ایده بیله چکنه قانع اولدیغم (مجموعه ابو الضیا) نك ایلک نسخه لرندن برنده نوادر فطرتدن واک کزیده احرا رمن دن ضیا پشائتک پك مهم برمه اله سنی او قوموش ایدم. مر. حوم مشارالیه و مقاله دهده او ان طفولیت به عائد خاطر ایتی تصویر ایدیور؛ بزده تربیه اطفاله معطوف اهمیتک درجه سندن. ابحال اکابرک لالا نامیه نه کی الاره تسلیم ایدلرکندن، مبرنی صفتی حائز اولان او جاهل و تربیه سز مخلوقاته قوناقدنه استخدام ایدیله چك بر آشچی و براسیس ایچون التزام ایدیلان وقتک حتی یوزده بش مرتبه سنده بر

و افراد چه مظلوم اولان عمران و صلاح او نسبتده
آنارخی کوستر . معارفیز . مکتبیز بر مملکتده ترقی
و انتظام حاصل اوله بیه چکی امید ایتمک ؛ ظلمت
جهل ایچنده پویان بر خلقک صلاحته قائل اولوق . عینله
صحرا نوردان و وحشتک نمایش سر ایدن تسکین عطش
امید و وهنه قابیلملرینی ا کدیرر . بو درجه محال اولان
بر آرزویه اتباعی ایسه . طبعیدرکه دنیا ده هیچ بر عاقل
تجویز ایده من . بناء علیه امرا هم معارفی و سائل سمادت
و ترقیاتک انک برنجیسی اولوق اوزره تلقی ایتمکیز . ایشه
او نقطه دن باشلاما کز پک ضروریدر .

مابعدی وار

خلیل ادیب

مُتَفَكِّهَةٌ

بر مملکتک ترقی اساسلری او مملکتک حسیاتی
اساسته مستند اولدقجه تأسس ایده میه چکی . تربیه روحیه
ایله ترضین ایدلمکجه مستقر و ثابت اوله میه جنی سلامت
افکار اربانجه بر قضیه قطعیهدر .

بز بوگون محتشم و متین بر بنای ترقی استحضاری
تلاشندیز . هنوز تمل موقعلرینی تعیین ایله مشغولز .
فقط اوقدر آجیده زک از بر زمان طرفنده بو بنایی
احضار ایتمه چک اولورسه پک شدتی باران فلاکتله
قامچیلانه جفیز ؛ اثاث ملیه من پامال احتراض و حقارت
اوله جق . عجیب بو بنای ترقینی موقع لازمی اولان
حسیات ملیه اوزرنسه وضع ایله اوغراشیورمی ز ؟
بو یلده زم تردد من کیتدجه زیاده لشیور . چونکه زده
هنوز حسیات ملیه منک مجراسنی جهتی اکلامسی لازمکنلر
آکلامورلر . ویا اکلامق ایسته میورلر .

حسن تطبیقاتی ده الجآت محلیه دینیلن ، بالخاصه نظردقته
آلنسی لازم کان کیفیت تعیین ایلر . دولجه وضع
و تنظیم اولسان قوانینک هر ماده سی . هر کله سی هر رده
کله بکمه تطبیق ایده منز . بر قصه ده تطبیقندن ثمرات
نافعه اقتطاف و حسن نتایج استحصا ایدیلن حکم نظام ؛
دیگر بر قصه ایچون بالکس آرزوق مضر اوله بیلیر .
وقت وقت بعض محللرده تحدت ایدن . امور حکومتی
مشکلاته اوغرا دن . جوق دفعه نامرضی احوال مؤسسه نی
انتاج ایله بن مسائلک منشأ حدوثی تدقیق ایده چک
اولورسه . هنوز کنج و تجربه سی نقصان مأمور منک
بو نقطه نی پک اوقدر التفات شایان کور میهرک علی الاطلاق
احکام قانونیه نی تطبیق و اجراده برطور استعجال و تعقیب
کوستردکاری تظاهری ایلر ؛ او درلو حادثات مؤله
و مسائل مشکله نک . مصدر و مولدی الجآت محلیه نک
لایقیه اکلا شله مامسندن بشقه برشی اولدینی پک قولای
اکلا شیلیر . ایشه بودقیقه و کاله بنی بولندیکنز محللرده
برنجی درجه ده او هدفه عطف نظر اهتمام ایله مکزی
توصیه ایلرم .

سؤال و استیضاح تکزده کی ترتیه رعایتله سوزی .
ترقیات مملکته عائد بجه انتقال ایتدیرمک اقتضا ایدیور .
زمام استقبال اداره ایدی ژویت و اهتمامه مودوع اولان
سزک کی منورالافکار کنجلره حاکم طورواستعدادندن .
زمانک احتیاجاتندن عریض و عمیق بحثه قالمشقم معلومی
اعلام دیمک اوله جنی ایچون اوبجه تعلق ایدن مطالعاتنی
— فقط تکرار مکرر قبلندن اولسه ده سزجه ذاتا
مسلم بر حقیقت بولسه ده — شو اساسلی برایکی نقطه یه
حصر ایتمک ایسترم :

بوگون جهان انسانیتک هر طرفنده تصدیق و قبول
ایدلش بر کیفیترده . هر درلو اصلاحات و ترقیاتک تملی
معارفدر . مشارفک . او مهر عوالم افروز و حسیات
بخشانک تعمیم و انتشارینه نه مرتبه چالیشیلیرسه مملکت